

PUBLIKATIONSSERIEN
ANSVARSFULL FORSKNING
1:2025

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

PUBLIKATIONSSERIEN ANSVARFULL FORSKNING

I publikationsserien Ansvarsfull forskning publiceras deklarerationer, riktlinjer, utredningar, rekommendationer och andra dokument som rör transparens, ansvarsskyldighet, tillgänglighet och vetenskapskommunikation inom vetenskap och forskning samt växelverkan mellan vetenskap och samhälle. Publikationsserien är inte en vetenskaplig, referentgranskad publikation. Publikationsserien ges ut av Delegationen för informationsspridning och Vetenskapliga samfundens delegation.

PUBLIKATION: Säkerställande av yttrandefriheten för forskare och experter. Publikationsserien Ansvarsfull forskning 1:2025

ARBETSGRUPP: Oula Silvennoinen, Henriikka Mustajoki, Reetta Kettunen

Rekommendationerna har tagits fram inom ramen för projektet *Stöd-
jande av yttrandefriheten för forskare och experter* av Delegationen för informationsspridning. Projektet finansierades av undervisnings- och kulturministeriet. Syftet var att ta fram gemensamma anvisningar för aktörer inom alla vetenskapsområden. Inom projektet anordnades en rad nationella diskussionsmöten för aktörer inom branschen under 2024 för att ta fram anvisningarna. Utkastet till rekommendationerna var öppet för kommentarer under senhösten 2024. Rekommendationstexten har författats av Oula Silvennoinen och Reetta Kettunen. Rekommendationerna godkändes av Delegationen för informationsspridning vid dess sammanträde den 17 december 2024.

Svensk översättning: Acolad Finland Oy

ISSN: 2670-062X

ISBN: 978-952-7589-10-6

DOI: doi.org/10.23847/tsv.1353

Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0

Internationell Licens: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>.

Helsingfors 2025

Innehållsförteckning

Förord till rekommendationerna	4
Vad innebär trakasserier av forskare?.....	5
Transnationellt fenomen, transnationell omgivning	6
Många former av trakasserier	7
För effektiva motåtgärder	9
Rekommendationer till det finländska forskarsamhället	10
Anvisningar till forskare och experter	11
Anvisningar till vetenskapliga organisationer	12
Termer som används i rekommendationerna	14
Referenser	15

FÖRORD TILL REKOMMENDATIONERNA

Yttrandefriheten för forskare och experter är kopplad till den vetenskapliga friheten och den samhälleliga verkningsfullheten för forskningsbaserad kunskap: Endast tillgänglig information har en inverkan. *Säkerställande av yttrandefriheten för forskare och experter* ger anvisningar och rekommendationer för situationer där påtryckningar och trakasserier används för att hindra experter i deras rätt att uttrycka sin expertis.

Även om rekommendationerna återspeglar forskarvärlden är anvisningarna allmänt tillämpliga. Forskningsbaserad kunskap produceras av ett brett spektrum av aktörer. Förutom vetenskap och forskning påverkar till exempel frivilligorganisationer, tankesmedjor, journalister och företag vårt samhälle genom den kunskap de producerar.

För att säkerställa forskarsamhällets yttrandefrihet rekommenderas att ett nationellt organ inrättas som skulle samordna åtgärder för att försvara yttrandefriheten, ge råd och utbildning samt följa hur situationen utvecklas. Dessutom bör stöd och hjälp för arbetarskydd utvidgas till att även omfatta forskare och experter som inte är anställda. Det skulle vara viktigt att göra vetenskapskommunikation och skydd mot trakasserier till en permanent del av forskarutbildningsprogrammen på högskolorna. Forskningsorganisationerna måste å sin sida utveckla sina metoder för att förebygga och hantera trakasserier, till exempel genom att uppdatera sina jämställdhetsplaner, säkerhetsplaner och planer för likabehandling. Slutligen rekommenderas ett nära samarbete och nätverkande mellan forskningsorganisationer och experter för att skapa gemensamma verksamhetsmodeller och dela med sig av kunskap.

Huvudbudskapet i rekommendationerna är: Lämna inte någon ensam. Vi behöver samarbete och en känsla av gemenskap för att skapa en säkrare och mer sammanhängande verksamhetsmiljö för expertarbete och vetenskapskommunikation.

VAD INNEBÄR TRAKASSERIER AV FORSKARE?

Försök att begränsa den vetenskapliga friheten har alltid förekommit. Vetenskap och enskilda forskares resultat¹ har alltid mött motstånd, till exempel när de strider mot politiska mål eller religiösa synvinklar. Men tankefrihet och yttrandefrihet är livsviktiga förutsättningar för vetenskap och forskning. Med tanke på den nytta de har för samhället, är den vetenskapliga friheten värd att försvaras av andra än bara forskarsamhället. Forskare måste vara fria att tala offentligt om sin forskning och sina resultat.

I en nyligen publicerad deklaration (*Call to Action on the Freedom and Safety of Scientists*, juli 2024) uppmanar UNESCO sina medlemsländer att bättre skydda den vetenskapliga friheten. Att garantera yttrandefrihet och säkerhet för forskare är en viktig del av att upprätthålla allmänhetens förtroende för vetenskapen. Utan ett brett stöd från allmänheten kan inte vetenskapen behålla sin ställning som underlag för beslutsfattande. Det är viktigare nu än kanske någonsin.²

Oron för hur det står till med yttrandefriheten för forskare är utbredd och internationellt erkänd. Det allvarligaste hotet som forskare världen över utsätts för är risken för direkt fysiskt våld. Projektet *Academic Freedom Monitoring Project*³, som arrangeras av den internationella organisationen Scholars at Risk, går ut på att följa upp och dokumentera trakasserier och våld som riktas mot forskare. Även på ställen där forskare och journalister inte hotas av våld som kan äventyra deras liv och hälsa utsätts de för påtryckningar och försöka att kontrollera och tysta dem genom olika former av psykiskt och verbalt våld i stil med trakasserier.

Även här i Finland är trakasserier det vanligaste och mest erkända fenomenet när det handlar om att begränsa forskares yttrandefrihet. Med trakasserier avses vanligen försök att tysta en forskare eller ifrågasätta hens expertis genom personlig eller offentlig osaklig kritik, påtryckningar och hatkampanjer.

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

Personer som trakasserar kan presentera sig som vetenskapskritiker och beskriver ofta sina handlingar som vetenskaplig kritik. Vetenskaplig kritik och trakasserier är dock två skilda saker. Kritik är grunden för både den vetenskapliga metoden och den vetenskapliga debatten. Också en kritisk medborgardebatt är viktig och berättigad. Kritik riktas alltid mot sakfrågan, inte personen. Kritik framförs också sakligt och motiveras med hjälp av principer som är vedertagna inom forskningen. Att framföra ogrundade påståenden är inte kritik, och det samma gäller att avsiktligt missförstå, att ignorera motargument, utföra påtryckningar och bete sig hotfullt. Om kritik antar de här egenskaperna upphör den att vara kritik och blir trakasserier.

Ökningen av trakasserier är ett resultat av den snabba och dramatiska förändringen i kommunikationsmiljön under de senaste årtiondena. Med informationsnätverkens och de sociala mediernas tidevarv har nya möjligheter för trakasserier uppstått. Typiska drag för den moderna kommunikationsmiljön är att kommunikationen sker i realtid, att hastigheten har ökat och att sociala medier har blivit en fast del av samhället. Alla kan nås när som helst. Kritik mot en person kan enkelt kommuniceras i realtid och anonymt till både den som kritiseras och till allmänheten.

Användare av en plattform för sociala medier bildar en gemenskap för trakasserier som sker på plattformen. Allmänheten är en avgörande faktor: Allmänhetens reaktioner gör trakasserierna effektiva och när allmänheten deltar omvandlas enskilda trakasserande meddelanden till en trakasserikampanj.

Transnationellt fenomen, transnationell omgivning

Att utmana yttrandefriheten för forskare är ett historiskt fenomen vars inflytande har varierat mellan olika tidevarv och i olika samhälleliga förhållanden. Vetenskapens historia – från Hypatia till Galileo Galilei och Alan Turing – är full av exempel på forskare som tystats av många olika skäl.

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

Moderna trakasserier är ett transnationellt fenomen. De allra flesta trakasserier som sker på sociala medier sker i en gränslös och global omgivning, även om användningen av inhemska språk kan skapa en illusion av ett avgränsat utrymme. Som en följd av den här transnationaliteten kan ursprunget och kraftkällorna till trakasserikampanjerna ligga utanför Finlands gränser, utom räckhåll för nationell lagstiftning och nationella åtgärder.

Vem är det som utför trakasserier och påtryckningar, och varför? Bakom det här fenomenet står en mängd olika slags aktörer, från statliga aktörer till myndigheter, från organisationer till politiska rörelser och även enskilda personer som drivs av sina egna skäl.

Förutom trakasserier måste även andra hot mot yttrandefriheten identifieras. Vissa av dem uppstår inom forskarsamhället. De kan uppstå till exempel genom konflikter mellan forskare och finansiär, tvister inom forskarsamhället eller spänningar mellan lärare och studerande. Tyvärr försöker även politiska makthavare i Finland ibland att begränsa forskarnas yttrandefrihet.

Vi kommer sannolikt aldrig att komma helt ifrån osaklig kritik, försök att begränsa yttrandefriheten och trakasserier som riktas mot forskare. Målet för forskarsamhällets åtgärder måste vara att minimera effekterna av dem och åtgärderna måste vara så effektiva som möjligt för att förebygga och stödja dem som utsätts för begränsningar av yttrandefriheten.

Många former av trakasserier

Yttrandefriheten för forskare och experter i Finland inskränks främst genom psykiskt och verbalt våld: hot, påtryckningar och trakasserier. Delegationen för informationsspridning har under de senaste åren försökt följa upp situationen genom enkäter. Vid årsskiftet 2023–2024 skickades en ny, mer omfattande enkät till personer som utför forskar-

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

och expertuppgifter för att ta reda på förekomsten av och kvaliteten på de yttrandefrihetsproblem som respondenterna stött på.

Ungefär en tredjedel av respondenterna uppgav att de hade utsatts för sådana påverkansförsök. Upplevelserna sträckte sig från hot och påtryckningar till olika former av trakasserier, vilket var den absolut vanligaste upplevelsen. Majoriteten av respondenterna upplevde också att trakasserierna hade ökat jämfört med tidigare.

Den vanligaste formen av trakasserier är offentliga förolämpningar, och sociala medier är den vanligaste kanalen. Sociala medieplattformar gör det enkelt att utföra den här typen av trakasserier så att den som utsätts för dem blir medveten om dem. Syftet med förolämpning är också att offentligt ifrågasätta forskarens expertis och omdöme. Trakasserier förekommer också i undervisningssituationer.⁴ Trakasserier är vanligen starkt könsbetingat och riktas främst mot personer med minoritetsbakgrund.

Syftet med trakasserier är att tysta den som utsätts. Trakasserier kan vara styrda och planerade, eller så kan de uppstå självstyrkt. Sådana trakasserikampanjer kallas riktade trakasserier. Även i Finland har man övervägt att uppdatera strafflagen för att täcka situationer där den som tar initiativet till trakasserierna endast deltar genom att peka ut en måltavla och ett löst organiserat eller självstyrkt nätverk av anhängare utför de faktiska trakasserierna. De flesta trakasserier är dock oorganiserade.

Trakasserier riktas inte nödvändigtvis bara till privatpersoner. Trakasserier kan också riktas mot en hel organisation, i syfte att ifrågasätta dess rykte och styra dess verksamhet. De allvarligaste formerna av trakasserier riktas ändå oftast mot enskilda personer. Personuppgifter och personens adress kan grävas fram och spridas offentligt i hotfullt syfte. Myndigheter kan användas som ett verktyg för trakasserier, oftast genom brottsanmälningar som gjorts på lösa grunder eller obefogade barnskyddsanmälningar. Exempel på den här typen av beteende finns även i Finland, där Högsta domstolen gav sitt första förhandsavgörande om den här typen av trakasserier år 2022 (HD:2022:1). Högsta

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

domstolen har också gett ett förhandsavgörande om olaga förföljelse av journalister (HD:2022:8).

Det kan också förekomma försök att missbruka rättsväsendet genom att väcka talan utan egentlig orsak. Det här tillvägagångssättet är internationellt känt som Strategic Lawsuits Against Public Participation (SLAPP). Syftet är inte egentligen att vinna i domstol, utan att tvinga den som utsätts för trakasserierna till en rättskamp som är både utmatande och ekonomiskt prövande, och där blotta hotet kan få en enskild forskare att tystna eller lämna forskningen.

Självreglerande mekanismer inom yrkessamfund kan också användas för att trakassera. Ett exempel på det är anvisningarna *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland för självreglering av forskare*: Att använda dem för att trakassera strider mot principerna i anvisningarna och kan leda till åtgärder mot den som gjort anmälan.

FÖR EFFEKTIVA MOTÅTGÄRDER

Vi kommer aldrig att komma helt ifrån försök att begränsa yttrandefriheten, men genom övervägda motåtgärder kan de negativa effekterna av dem begränsas. Effektiva åtgärder ska vidtas på både övernationell, nationell, organisatorisk och individuell nivå.

Den övernationella nivån utgörs av internationella samarbetsorganisationer som UNESCO och Europeiska unionens lagstiftning och politiska åtgärder. Dit hör bland annat EU-direktivet om SLAPP-talan och att implementera det på nationell nivå.

Åtgärder på nationell nivå omfattar Finlands lagstiftning och myndighetspraxis. I utvecklingen av dem måste lagstiftningens aktualitet och innehåll, tillräcklig expertis och enhetlig praxis inom rättsväsendet samt tillräckliga resurser för förundersökningsmyndigheter, åklagarväsendet och domstolar beaktas.

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

Organisationer har lagstadgade anvisningar som uppdateras regelbundet, där beredskap mot trakasserier är en naturlig del. Exempel på sådana är jämställdhetsplaner, säkerhetsplaner och planer för likabehandling.

Rekommendationer till det finländska forskarsamhället

Inom det finländska forskarsamhället har man redan länge varit medveten om försöken att begränsa yttrandefriheten för forskare och experter. Stöd- och motåtgärder har övervägts och olika anvisningar har utarbetats. Den finländska verksamhetsmiljön kännetecknas ändå av brist på samordning: Olika aktörer utvecklar egna verksamhetsmodeller separat från varandra. Bristen på enhetlighet leder till överlappning och ineffektiv användning av resurser.

Rekommendation 1: Koncentrerad verksamhet för att stödja yttrandefriheten på nationell nivå

En stödmodell i stil med den som finns i Tyskland införs (scicomm-support.de). Det är fråga om en gemensam organisation för universitet, forskningsinstitut, vetenskapsfinansiärer och fackföreningar inom branschen med uppgift att ge råd och stöd, följa upp situationen, utbilda, ge utlåtanden och utgöra en expert på området.

Det finländska forskarsamhället skulle gynnas av ett liknande system, där verksamhet som syftar till att bättre skydda forskares yttrandefrihet skulle koncentreras till ett enda nationellt organ, som också skulle hålla kontakt med sina internationella partner.

Rekommendation 2: Förbättrat skydd för frilansforskare i fall av trakasserier

Anställda forskare omfattas av arbetarskyddslagstiftning och arbetsgivaren har därför en lagstadgad skyldighet att stödja dem i fall av trakasserier. Frilansforskare (stipendieforskare) har en svagare

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

ställning eftersom de ofta faller utanför ramarna för arbetsgivarens skyldigheter i frågor som rör arbetarskydd.

Skyldigheten att skydda ska breddas till att omfatta alla medlemmar av forskarsamhället som utför forskar- och expertuppgifter. Den nationella aktör som definieras i rekommendation 1 skulle kunna ge råd och stöd i frågor som gäller yttrandefrihet, oavsett forskarens ställning. Det här skulle stärka stödtjänsterna för alla forskare och experter.

Rekommendation 3: Undervisning i vetenskapskommunikation som en permanent del av forskarutbildningen

Vetenskap och forskning förväntas och förutsätts ha en inverkan på samhället. Inverkan kan inte uppnås utan vetenskapskommunikation. Undervisning i kommunikation måste vara en permanent del av forskarutbildningen. Trakasserier är en del av det moderna fältet för vetenskapskommunikation, och skydd mot dem måste bli en permanent del av forskarutbildningsprogrammen på högskolorna.

Anvisningar till forskare och experter

Förbered dig och skydda dig

Du kan utsättas för påtryckningar och trakasserier på grund av din forskning, och du kan inte alltid förutse det. Var medveten om risken för trakasserier och överväg skydd mot trakasserier i förväg när du planerar vetenskapskommunikationen. Det finns praktiska råd om hur man hanterar trakasserier: Kontrollera om din forskningsorganisation har anvisningar. Yrkessamfund erbjuder också praktisk vägledning.⁶

Stå inte ensam

Det finns stöd och hjälp att få, även om andra ännu inte har märkt av den osakliga responsen, trakasserierna, påtryckningarna eller hoten

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

som du utsätts för. Kontakta platsen där du utför din forskning, din arbetsgivare, din finansär, din chef eller din fackförening. I allvarigare situationer kan de också ge dig juridisk rådgivning och stöd. Kom också ihåg kamrattstöd. Du är inte ensam.

Kräv dina rättigheter

Du har rätt att göra ditt jobb och prata om dina resultat offentligt. Ingen har rätt att trakassera eller hota dig för det. Din arbetsgivare har en lagstadgad skyldighet att hjälpa dig i frågor som gäller arbetarskydd. Även om du inte är anställd ska du som medlem av forskarsamhället ha rätt till stöd och hjälp med att försvara din yttrandefrihet. Om du utsätts för trakasserier har endast du rätt att bestämma om du vill gå ut med det offentligt.

Nätverka och gå samman

Skapa nätverk med andra, till exempel genom vetenskapliga samfund eller fackförbund för forskare. Kollegor och kamratororganisationer erbjuder också stöd och hjälp i situationer med påtryckningar eller trakasserier. Kräv konsekvent effektivare åtgärder från vetenskapliga organisationer för att skydda forskare och utveckla tillvägagångssätten. Det handlar om din säkerhet i arbetet. Du har rätt att göra ditt jobb ostört.

Anvisningar till vetenskapliga organisationer

Skydda

Arbetsgivaren har en lagstadgad skyldighet att skydda sina anställda. Se till att din organisation har fungerande anvisningar och stödfunktioner. Förutom anställda forskare och experter måste skyddet omfatta alla medlemmar av forskarsamhället, inklusive studerande och frilansforskare.

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

Lämna inte ensam

Följ kontinuerligt upp situationen för dina anställda, dina forskare och dem du finansierar. Erbjud stöd i problemsituationer även utan en separat begäran. Uttryck ditt stöd offentligt, men förhandla och kom överens om saken med personen som berörs i förväg. Se till att du också kan erbjuda juridisk rådgivning. För att övervaka att yttrandefriheten fullföljs behövs resurser.

Var en samhällelig aktör

Som representant för en vetenskaplig organisation måste du och din organisation utveckla er förmåga att hantera situationen. Organisationerna måste vara förespråkare för forskarsamhället och samhället som helhet, stödja uppdateringen av lagstiftningen och säkerställa tillräckliga myndighetsresurser.

Studera, lyssna, utbilda och coacha

För att försvara yttrandefriheten krävs en medvetenhet om hotens karaktär och effektiva motåtgärder samt forskningsbaserad och aktuell information om fenomenet. Lyssna på dem som utför forskar- och expertuppgifter för att hålla dig uppdaterad om situationen. Med den nuvarande kommunikationsmiljön ökar hoten mot yttrandefriheten. Personal och studerande inom vetenskapliga organisationer måste vara beredda att möta dem. Inom forskarutbildningen ska utbildning i yttrandefrihet och skydd mot trakasserier ingå senast under fortsatta studier.

Nätverka och gå samman

Effektiva motåtgärder för nya företeelser kräver att aktörerna inom området håller kontakt, samordnar sin verksamhet, rensar bort överlappningar och centraliserar verksamheten. En enskild organisations resurser räcker inte till för att hantera den övergripande situationen. Gå samman med andra: Målet är att ha en nationell aktör

som ger stöd och råd, följer upp situationen samt vägleder och utbildar alla medlemmar i forskarsamhället.

TERMER SOM ANVÄNDS I REKOMMENDATIONERNA

Syftet med **trakasserier (trakasserande respons)** är att orsaka obefogad oro och ångest hos den som utsätts. Syftet är att tysta forskaren/experten eller ifrågasätta hens expertis genom personlig eller offentlig obefogad kritik, påtryckningar och hatkampanjer.

Trakasserande respons kan också innehålla hot. Hoten kan vara fysiska eller psykiska (till exempel svartmålning) och kan även riktas mot personens närstående eller egendom. Trakasserier kan också vara direkt fysiskt våld.

Sakligt motiverade meningsskiljaktigheter eller vetenskapliga dispyter från en forskare eller expert utgör inte trakasserier eller trakasserande respons.

Forskare och experter är personer vars uppgift är att ta fram ny kunskap med hjälp av vetenskapliga metoder och forskningsmetoder eller andra tillförlitliga metoder för datainsamling. Arbetet innebär vanligtvis att tillämpa kunskap (till exempel vetenskaplig rådgivning) och vetenskapskommunicera i samhället.

En frilansforskare (stipendieforskare) har inte något anställningsförhållande med en arbetsgivare och faller därför ofta utanför ramen för arbetsgivarens lagstadgade skyldigheter, till exempel i frågor som rör arbetarskydd.

En studerande är en person som avlägger en grundexamen eller påbyggnadsexamen på en högskola. En påbyggnadsstuderande bedriver doktorsstudier och kan som forskare antingen vara anställd av en arbetsgivare eller arbeta som frilansforskare (stipendieforskare).

Vetenskapskommunikation är intern och extern kommunikation och interaktion inom forskarsamhället om den kunskap som genereras av

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

forskning, forskningsresultat, vetenskapligt tänkande och vetenskapliga metoder samt den teoretiska grunden för vetenskapsområden.

I de här rekommendationerna definieras **forskningsorganisationer** som universitet och högskolor, forskningsinstitut, yrkeshögskolor och andra organiserade forskningsnätverk, tankesmedjor, frivilligorganisationer och företag som producerar forskningsbaserad kunskap som har en inverkan på samhället.

Forskningsbaserad kunskap är systematiskt insamlad, analyserad och kritiskt utvärderad kunskap som är baserad på objektiva och dokumenterade metoder och som kan användas som ett tillförlitligt underlag för beslutsfattande, forskning och informationsförmedling.

Med **forskarsamhället** avses den helhet som består av ovannämnda forskningsorganisationer, deras finansiärer, expertorgan för vetenskap och forskning, vetenskapliga samfund och stödorganisationer.

REFERENSER

1. De begrepp som av praktiska skäl används i texten, exempelvis "forskning" och "forskare", ska man förstå som att de beskriver fältet för forskningsbaserad kunskap i vid mening, se definitioner.
2. Call to Action on the Freedom and Safety of Scientists ([UNESCO SHS/REI/IRD/2024/7](#)), "Stressing the interconnection between the promotion of the freedom and safety of scientific researchers and efforts to strengthen scientific culture, public trust and support for sciences throughout society and to use scientific and technological knowledge in decision-making and policies".
3. [The Scholars at Risk's Academic Freedom Monitoring Project](#) aims to identify, assess and track incidents involving one or more of six defined types of conduct which may constitute violations of academic freedom and/or the human rights of members of higher education communities:
 - Killings/violence/disappearances

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

- Wrongful imprisonment/detention
- Wrongful prosecution
- Restrictions on travel or movement
- Retaliatory discharge/loss of position/expulsion from study
- Other significant events.

4. Våren 2024 genomförde kommittén för mänskliga rättigheter vid Finlands Vetenskapsakademier en enkät bland universiteten för att ta reda på hur de finländska universiteten på förhand har förberett sig på trakasserier i undervisning och forskning samt vilka stödåtgärder universiteten erbjuder sin personal i sådana situationer. Resultatet av undersökningen visade särskilt på den avgörande betydelse som tydliga anvisningar och stödnätverk har för att forskare och lärare ska kunna arbeta säkert och fritt. Källa: <https://academies.fi/uutiset/tutkimushairinta-uhka-tutkimuksen-vapaudelle-seminaaritalenne-katsottavissa/> (på finska).

5. En arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet har i uppgift att bedöma vilka ändringar i lagstiftningen som krävs för att genomföra direktivet och vilka de huvudsakliga effekterna av de ändringarna är. Arbetsgruppen förbereder de nödvändiga lagändringarna och utarbetar ett betänkande i form av en regeringsproposition. Nationell lagstiftning måste vara giltig senast i maj 2026. Källa: <https://oikeusministerio.fi/sv/-/arbetsgrupp-ska-starka-skyddet-for-personer-som-deltar-i-den-offentliga-debatten>.

6. För praktiska anvisningar

- Webbplatsen Häiritsevä palaute (<https://www.hairitsevapalaute.fi/>, på finska).
- Forskarförbundet (<https://tieteentekijat.fi/tieteentekijan-arki/ohje-hairinta-ja-kiusaamistilanteessa/>, på finska).
- Anvisningar för journalister ges av Jokes, stiftelsen för främjande av journalistisk kultur (<https://www.jokes-saatio.fi/journalistin-verkkovihaopas/>, på finska).
- kommunikationsguiden för stiftelser finns anvisningar skrivna av journalisten Johanna Vehko (<https://saatiotrahastot.fi/wp->

SÄKERSTÄLLANDE AV YTTRANDEFRIHETEN FÖR FORSKARE OCH EXPERTER

[content/uploads/2021/11/esimerkkeja-saation-viestinnasta-2021.pdf](#) > se s. 11–14, på finska).